

O domniemanych politycznych rezultatach odwiedzin carskich w Berlinie, o prawdopodobnej treści konferencji — toczonych między księciem Górczakowem a ks. Bismarckiem, nie powiemy ani słowa, bo tajniki gabinetowe zamknięte nam naturalnie. Nie zdaje nam się jednak rzeczą prawdopodobną, aby Rosya miała Prusom radzić zaczepkę Francji, po której zupełnym powaleniu mogłaby przyjsć kolej na nią samą. Prócz tego nie rozumiemy, czemu Prusy takie przyzwolenie Rosji opłacić mogły. Zdobyte w środkowej Azji usuwają się z pod osiągalności pruskiego wpływu; co się zaś tyczy Europy, mogłoby chyba jedynie tylko trudne dzieło podziału Austrii między dwa cesarstwa dać Rosji dostateczną kompensatę w zamian zniszczonej na Zachodzie Francji. Puszcza się czy się już puścili może obaj mężowie stanu Prus i Rosji na otwarte morze tak ryzykownej polityki? — Nie wiemy naturalnie, ale wątpimy, a co nam się zdaje najprawdopodobniejsze, to, że rozjemczyni Rosya we własnym, dobrze zrozumianym interesie uważała za rzecz stosowną powściągnąć w grzeszny sposób wojowniczość i intencje prewencyjne polityki pruskiej.

Wiadomości urzędowe.

Król przeniósł dyrektora sądu powiatowego Oswald w Kartuzach do sądu powiatowego w Arnsbergu a mianował radcę sądu powiatowego Loeffler w Grudziądzu dyrektorem sądu powiatowego w Gardelegen, radcę sądu powiatowego Witte w Oranienburgu dyrektorem sądu powiatowego w Kartuzach a radcę sądu powiatowego Freiwald w Nidborku dyrektorem sądu powiatowego w Morądze.

Dotychczasowy król, budowniczy budowli lądowych i pomostów techniczny przy król. regencyi w Poznaniu Karól Habermann mianowany został król. inspektorem budowli wodnych w Sremie.

Korespondencye Dziennika Pozn.

Lwów, 11 maja.

(Sejmowe sprawy: propinacyja, drożna i wyborcza.)

(T) Elaborat komisji propinacyjnej został dzisiaj już ogłoszony i rozdany wraz z projektem ustawy. Rozprawmy nad tym przedmiotem rozpoczną się jeszcze w tym tygodniu, a że to jest najważniejsza na tegoroczną sesję agitująca się sprawa, przeto podam tu w streszczeniu sprawozdanie komisji, zwłaszcza że ono wywiera sprawę i stanowisko komisji, nią się zajmujących.

Komisja wyłożywszy na wstępie główne myśli, na których wszystkie jej przekane przez sejm projekta opierały się, utrzymuje, że najpraktyczniejszą jest myśl zniesienia prawa propinacyi w taki sposób, by prawo to utrzymać jeszcze przez pewien przeciąg lat, dopóki z dochodów tego prawa nie utworzy się fundusz wynagrodzenia dla uprawnionych. Komisja więc na tej podstawie wypracowała projekt do ustawy o prawie propinacyi zgodny z przeszłorocznym „przedłożeniem rządowem“ i zasadami przez sejm w roku przeszłym uchwalonemi.

Myśl główna tego projektu polega na tem, że właściciele dotychczasowi prawa propinacyi, pozostają przez lat 26 w posiadaniu i wyłącznym użytkowaniu prawa propinacyjnego wyszynku, zaś po upływie tego peryodu, w prawie posiadania jednego szynku w tej majetności, w której wykonywali prawo propinacyi.

Na fundusz propinacyjny opłacać będzie każdy właściciel prawa propinacyi, żądający wynagrodzenia, podatek po 2 złr. od 100 rocznie od przyznanego mu kapitału w wynagrodzenia, zaś po wypłaceniu tegoż (w peryodzie owych 26 lat w skutek wylosowania) po 7 od staż do czasu, w którym kapitały wynagrodzenia w całym kraju umorzone nie będą, jednakże nie dłużej, jak przez peryod lat 26.

W dalszym ciągu swego sprawozdania przynajmniej komisja otwarcie, że niegłęboki jest cały ten projekt, bo ani prawa propinacyjnego nie znosi, ani nie daje dzisiejszym właścicielom prawa propinacyi wynagrodzenia w właściwym tego słowa znaczeniu. Przekłada jednak komisja taki projekt dla tego, bo po prostu nie ma lepszego. Jest to, jak się wyraża sprawozdanie, projekt z konieczności wynikający.

Komisja chciała w myśl zeszłorocznego wniosku posła Fruchtmanna wyłączyć z pod tej ustawy wszystkie

znać dano że oto i Prusak wchodzi i znowu rozedra na polu Rzeczpospolite... płakał, przeklinał — nie pomógł nic. — Cesarzowa nogą tupnęła i powiedziała mu: — Tu ojczyzna twoja! Tak samo wrzeszczał Rzewuski, tak samo się darł Walewski wojewoda sieradzki i wielu innych — po niewczasie... Panowanie tedy zostało przy tych, których sobie Moskale za pieniądze kupili, bo nikt pocziwy do oświetlenia ojczyzny potwórnego obojętności ręki podnieść nie chciał...

Co było wówczas lamentu i rozpacz — ilu się ludzi z tego rozpiło, oszalało — pomarło, któż to policozy? Chyba ten, co każde technienie człowieka rachuje i bez którego włos nie spadnie z głowy.

Smutny czas był zaprawdę — a nigdzie może smutniej nie było jak w Grodnie, choć tu się okrutnie weselić sposobiono. Już pierwszych dni Kwietnia zaczęło się wszelakie tańcztajstwo ciągnąć nie tylko z Warszawy, ale ze wszelkich stron świata. Bo sejm, wiadoma to rzecz, jest jak jarmarek, sprzedają się sumienia, targują dusze, wstyd idzie za pieniądze, cnota umiera ze strachu, więc temu wszystkiemu muzyka przegrywać musi i z beczek płynie szal, coby rozum zalał, a jak na jarmark cyganie i kuglarze, i muzykanci i wydrwigrasze, i reżymieszkci ciągną. — Pamiętali ludzie ów, srogi sejm paniegi delegacyjni, gdzie między siebie jezuickie srebra i klejnoty szulery rozszarpały... nie było się też, lepszego czego się odziewać na tym sejmie, który miał znowu miliony ludzi podać w niewolę moskiewską i w stokroć gorszą od niej niemiecką, a znali już ludzie obie... i knut a Sibir, i fortece a taczki, i tę torturę powolną — co krew wysysa, co życie wysmokuje... a człowiek nawet nie wie, kiedy one z niego wychodzą i jak.

Gdy się Borysewicz o sejmie dowiedział aż się za głowę wziął.

— Panie Jerzu, Zbawicielu najłodszy, zawołał —

miasta, gdy jednak c. k. rząd na to się nie zgadza, wyłączyła komisja przynajmniej 20 miast, których zupełnie odmienne stosunki odrębnego sposobu traktowania wymagają, i prawo propinacyjne dla tych miast osobnemi ustawami będzie musiało być zmienione, a to na podstawie zaprowadzenia opłat konsumpcyjnych. Projekta do tych ustaw dla miast ma wydział krajowy na przyszłej przedłożeniu sesji sejmowej.

Dalej tłumaczy sprawozdanie, o ile i w czem odstąpiła komisja od projektu rządowego, a mianowicie, że starała się o ile możności przez peryod 26 lat niebezpieczeństwo prawo propinacyjnego wyszynku dla właścicieli prawa, jeżeli bowiem mają takowi przez cały ten czas płacić 2 lub 7 od staż do dochodu propinacyjnego na własne wynagrodzenie, jeżeli rzeczywiście ma dzisiejszy właściciel przez 26 lat jeszcze ze swego prawa korzystać, niechże ustawa chroni to jego prawo i to źródło, z którego ma płacić ów podatek indemnizacyjny.

Dalej krytykuje sprawozdanie komisji projektu przekazane sobie przez sejm posłów Kamińskiego (zeszłorocznego), Tyszkowskiego i Cywińskiego, wyrażając się o nich a mianowicie o projekcie Kamińskiego bardzo surowo. W końcu tłumaczy się jeszcze raz komisja, że taki projekt przekłada, twierdzi jednak, że faute de mieux lepiej zrobić nie mogła i że jeszcze takiego zadania jak ona tj. przeprowadzić wyłączenie prawa bez środków wynagrodzenia, nie praktykowano dotąd w żadnym kraju!

Referentem komisji propinacyjnej jest poseł Marcelli Madejski.

Także i komisja drożna ukończyła już swoją pracę i wygotowała swój projekt do ustawy, a raczej projekta, bo jest ich dwa, projekt większości, który przedłoży sejmowi p. Męciński, i mniejszości, którego referentem jest p. Erazm Wolański.

Wreszcie i proponowany przez p. Hausnera projekt reformy ustawy wyborczej jest już wygotowany. Komisja przyjęła projekt p. Hausnera z małemi zmianami, a to jak już donosiłem, pomaża ona liczbę posłów z miast Lwowa i Krakowa, a ujmuje któremś z mniejszych miast. Czy będzie jednak w Izbie podczas obrad nad tą sprawą wymagany komplet $\frac{3}{4}$ t. j. 114 posłów i czy z tych oświadczy się za wnioskiem $\frac{2}{3}$ części? Słychać, że posłowie włościanscy, mianowicie z obwodów zachodnich, skłaniają się do popierania projektu reformy.

Lwów, 11 maja.

(Czternaste posiedzenie sejmowe.)

(T) Wczorajsze posiedzenie skończyło się dopiero o wpół do czwartej z południa a przedmiotami obrad były sprawy ważniejsze.

Po zagajeniu posiedzenia postawił poseł dr. Dunajewski wniosek naglący, aby sejm wezwał rząd, iżby ferye szkół w średnich szkołach przypadły równocześnie z feryami uniwersyteckimi. Mówca chce, aby wniosek traktowano jako naglący dla uniknięcia drukowania go, pierwszego czytania i innych czas zabierających formalności. Izba zgadza się, aby bez drukowania odebrać wniosek do komisji edukacyjnej.

Z kolei przystąpiono do pierwszego czytania wniosku ks. Stępkę żądającego dla zapobieżenia grasującą lichwie ograniczenia ustawy stopy procentowej. Uzasadniając swój wniosek przypomina ks. Stępkę, że poseł dr. Rydzowski w jaskrawych kolorach przedstawił w Radzie Państwa okropne położenie ludu naszego z powodu lichwy, która obok pijactwa niszczy lud, lecz bez skutku. Według statystyki, wylosowano w r. 1864 tylko 164 włościan, w r. 1868 już 614, a w r. 1874 to już 1,046, i tak pójdzie coraz dalej, jeżeli ustawa nie zapobieże rozwieleniu się lichwy. Sejm nasz nie jest kompetentny do uchwalenia ustawy ograniczającej stopę procentową, a Rada państwa złożyła zeszłoroczną uchwałę naszego sejmu ad acta, dopiero poseł Rydzowski poruszył tę sprawę w innej formie w Radzie państwa, która znowu oddała ją osobnej komisji. Cóż z tego? Komisja napisała receptę taką 1) zaprowadzić oświatę 2) banki 3) księgi hipoteczne 4) kuratele sądową. Pięknie to brzmi. Lecz od 100 lat mają nas Niemcy, a oświaty nie sprowadzili, zato puścili na nas lichwiarzy, którzy nas wywłaszczają. Oświata z dziś na jutro jak grzyb po cieplem deszczu nie urodzi się. Nim słońce zjeździe, rosa oczy wyje. Księgi hipoteczne? Wszakże ustawa nasza o księgach jest już sankcyonowaną, czemuż rząd jej niezaprowadza? Zresztą wasze księgi hipoteczne posłużą tylko lichwiarzom. A banki? po krachu wiemy czem są banki! I kuratela sądowa niepomocze, tu trzeba ustawy a nie frazesów jakimi nas komisja Rady państwa częstuje. Ja składam ponownie zeszłoroczny wniosek do laski marszałkowskiej, ponownie go uchwalmy, może ta razą poskutkuje, pukajmy a może nam otworzą. Może jaki Niemiec, dobrze wycudzony przez lichwiarzy, zlituje się nad nami i poprze nas. Mówca w końcu prosi by wniosek jego odeśłał do komisji prawnej. Hucznymi oklaskami Izba przyjęła serdeczną mowę dzielnego ks. Stępkę.

znowu tych nieproszonych gości będziemy mieli. Na stanie! plaga...

Michałowa stała w prog, w boki się wzięwszy, głową kręcąc.

— El! jużbyś też nie wydziwiał, odpowiedziała, pana Boga nie obrażał. Tać to się wszyscy w Grodnie cieszą, bo ludzie na sejmach majątki robią... a tobie i to nie w smak...

Spojrzał Borysewicz na kobietę i podstrzyżonego węża szpakowatego potarł.

— Co bo pleciesz, moja jejmność — począł powoli. Miał to rzecz na cudzém zarabiać nieszczęściu, co dopiero na takiej pladze jaka nas spotyka. A toć to kraje zabierają Moskale i Niemcy... krawami na to płakać łzami, a jejmności smakuje grosz co się na tym zarobi. Bódaj go oczy moje nie oglądały, ani ręce nie tknęły... A toć to oni tu zapisywać będą i pieczętować co komu padnie... a toć to lament i narzekanie ten sejm!

Michałowa głową kręciła.

— Niby to ja nie wiem? albo mi to miło? Bóg wielki! alii my tego nie przemienimy, bo to zgóry płynie. Głowa muru nie przebijem. — Choćbyśmy jak płakali. Co tu nasze łzy pomagają! A przez to nie mielibyśmy zarobić grosza, .. kiedy drudzy go pełne kieszenie napełniają.

Michał nie odpowiedział nic — ramionami ruszył.

— Ja tu nie zarobię — rzekł po chwili — bo tu oni nie murować przyjdą ale rozrzucać, a ja się do tego nie duję.

Złagodziła jejmność i ręce już skromniej złożywszy na piersiach — cicho się odezwała:

— Posłuchajże, mój kotku, — ja o niczém inném nie chciałam mówić, tylko żebyśmy aby raz ze dworku parę izb co nie potrzebnie stoją, najeli komu. Taż to Tarabasowa po dukacie z pościelą brała na dzień za

Komisarz rządowy żąda głosu i prostuje twierdzenia ks. Stępkę przypominając że sprawa o której mowa nie poszła ad acta, jeszcze jest w komisji i dopiero ma przyjsć pod decyzję Rady państwa.

Następnie uzasadniał swój wniosek poseł Jędrzejewski. Żąda on aby ustawę uchwalono zabraniającą szynkarzom dawania gorzałki na kredyt lub zastaw. Uzasadniając swój wniosek powołuje się mowca na podobne ustawy w innych krajach istniejące.

Wniosek przekazano komisji prawnej. Z kolei przyszedł do pierwszego czytania wniosek ks. Kaczali, aby w jednej z tutejszych szkół ludowych, mianowicie w tak zwanej grecko-katolickiej szkole wzorowej, zaprowadzono wykłady w języku ruskim. Wniosekodawca jest jak wiadomo reprezentantem w sejmie ruskiej partii ugodowej, i jako taki domaga się tego ustępstwa na rzecz języka ruskiego od wiekszości polskiej. Jest, powiada on jedno gimnazjum ruskie we Lwowie, są na uniwersytecie wykłady w języku ruskim, potrzeba więc aby i w elementarnej szkole zaprowadzić wykłady ruskie. Izba zgodnie z życzeniem wnioskodawcy odeśła sprawę tę do komisji edukacyjnej.

Zauważyć tu należy, że w szkole, o którą się ks. Kaczala upomina, jest, jak w ogóle we wszystkich szkołach tutejszych młodzież obrządku grecko-katolickiego w znacznej mniejszości, i że w razie, gdyby żądaniu ks. Kaczali, zresztą w teorii może słusznemu, stało się zadość, wszyscy nieruscy uczniowie szkołę tę opuściliby.

Pan Antoniewicz uzasadniał następnie swój wniosek względem nowej ustawy o języku wykładowym, żądając większego uwzględnienia języka ruskiego. Długo i szeroko mówił p. Antoniewicz, dowodząc, że potrzeba więcej szkół średnich z językiem wykładowym ruskim, a to dla tego, ponieważ liczba uczniów ruskich zmniejsza się. Gdyby było więcej szkół ruskich, twierdzi p. Antoniewicz, byłoby więcej uczniów! Dziwna argumentacja! Jak nie było żadnego gimnazjum ruskiego, było więcej uczniów ruskich, zaprowadzono we Lwowie całe gimnazjum ruskie (które mniej ma uczniów niż niemieckie, a bez porównania mniej niż polskie) a liczba uczniów się zmniejszała! Więc podług loiki p. Antoniewicza potrzeba jeszcze więcej szkół ruskich. I ten wniosek przekazano komisji edukacyjnej.

Przystąpiono następnie do rozpraw nad wnioskami komisji kultury krajowej, o ustawie co do podniesienia hodowli bydła rogatego. Pan Szumański oświadczył, sprawozdawca większości komisji wnosi, aby nad projektem wypracowanym przez Wydział krajowy przejść do porządku dziennego i przedkładać nowy projekt do ustaw.

Sprawozdawca mniejszości komisji jest p. Abrahamowicz, który przemawia za wnioskiem rządowym, na którym oparty jest projekt wydziału krajowego.

Wnioski te żywą wywołały dyskusję. Skwarczyński członek wydziału krajowego, popiera mniejszość komisji, Józef Baderi mówi za większością, Skrzyński stawia wniosek, aby przejść do porządku dziennego i nad projektem większości i nad projektem mniejszości (śmiech) i aby uchwalić trzy rezolucje: 1) wezwać rząd aby jak najrychlejsz zreformowano zakłady kontumacyjne, 2) wezwać rząd aby zaprowadził jak najrychlejsz wyrób soli dla bydła, 3) aby przedłożył projekt ustawy względem regulacji pastwisk, bo każda z tych rezolucji więcej zrobi dobrego niż wszystkie paragrafy obu projektów ustawy! (Brawo.)

Mówili jeszcze Golejewski, Polanowski i Gniewosz za mniejszością, Laskosz i Kocylowski (włoszanie) przeciw mniejszości i przeciw większości, Męciński za większością, komisarz rządowy z urzędowego stanowiska oświadcza się za wnioskiem mniejszości, wreszcie zgodzono się na to, aby głosowanie odroczyć do dnia następnego, było już bowiem wpół do czwartej z południa, a wszystkie niemal komisje miały na wieczór zapowiedziane posiedzenie.

Następne posiedzenie odbędzie się dzisiaj. Rozprawy nad ustawą o chowie bydła będą się toczyć dalej.

Lwów, 13 maja.

(Piętnaste i szesnaste posiedzenie sejmowe.)

(T.) Piętnaste posiedzenie nie przedstawia dla was interesu — więc je pomijam. Na szesnastym w sprawie drogowej — która jutro ma już przyjsć pod obrady — pojawia się nowy wniosek. Poseł Kucyński wraz z innymi włościanami wnosi, aby zatrzymał całą dotychczasową ustawę i zmienił tylko jeden paragraf a to 12, mówiący o prestacjach. Włoszanie żądają, aby prestacja w naturze przepadła w połowie na gminę a w drugiej połowie na dwór, czyli tak zwany obszar dworski.

Wniosek ten przekazano komisji drogowej.

Poseł Tetmayer interpeluje komisarz rządowego: dla czego dotychczas nie wynagrodził rząd miasta Nowego Targu z powodu ogromnych szkód ponie-

szonych przezto miasto z powodu przemarszu wojsk roku 1848 do Węgier.

Odpowiedź na tę interpelację nastąpi zapewne później.

Na porządku dziennym prócz innych spraw wniosek ks. Stępkę co do lichwy. Dr. Rydzowski wnosi imieniem komisji prawnej następującą rezolucję:

Sejm wzywa ponownie rząd, aby w drodze konstytucyjnej wyjednał ustawę dla Galicji, która by ustalała w tym kraju zawiesia itd. i zawierała następujące postanowienia: 1) istniejące ograniczenia prawa do umownej stopy procentowej pożyczek znosić; 2) procenta umówione bez pewnej ich miary, jak najmniej procenta prawne z ustawy należyte wynoszące od sta rocznie; 3) najwyższe procenta umowne sąd ubezpieczać, przyznawać i drogą egzekucyjną dozwolnić może, wynosząc dwadzieścia od sta rocznie; inne postanowienia kodeksu cywilnego, powyższymi przeciwnie co do umów pożyczki i kary konweniencyjnej, pozostają nietknięte.

Wnioski te przyjęto bez rozpraw.

Berlin, 14 maja.

(Car Aleksander. — Izba poselska i Izba panów. — P. — Dr. Respadek i Potworowski. — Nadzycia przy wyjeździe do powiatów chojnickim i elchnowskim. — Korespondent „damski Czasu“.)

(s.) Śmiało powiedzieć teraz można, że odesłano Berlin, a odesłano po wyjeździe cara Aleksandra, rego i serdecznie i z wielką przyjmowaną okazją i odesłano także z obawy wojennej, jaka tutaj podczas krótki ogarniała wszystkich. Car Aleksander, chociaż za przyjaciela Niemiec i wielbiciela polityki niemieckiej, cieszył się zawsze sympatją ludności niemieckiej, nigdy wszakże nie okazywano mu może serdeczności, nigdy nie starano się go tak ołienić, jak teraz. Ale bo też nigdy może nie przywykłyśmy do tej wagi do jego przyjazdu. Publiczną bowiem tajemnicą, że on to miał zdecydować o wojnie lub pokoju, on to miał się dać przekonać, że zagrożone było Niemcy „z konieczności“ tylko i w obronie swojej gotowe za miecz chwycić, on to wreszcie uczynił potrzebę miał przyjazną w czasie wojny dla Niemców zachować postawę i w ten sposób rozstrzygnąć przyszłe losy Francji. Jakiż rezultat tych odwiecznych, przyjeźdźcy serdecznego i tego oczekiwania? Podobnie nie powiodły się starania przeciwności cara Aleksandra na stronę Niemiec, zawiądziono się w oczekiwaniach. Niedługo zapewne czekać będziemy za rewizjami rozmaitych pism, które powoli odesłania tajemnicę, jaką pokryte były konferencje między dwoma kancelarzami — jak na dzisiaj usunięta, jak się zdaje, obawa bliskiej wojny, chociaż giełda, ten policzny barometr, nie zapowiada stałej pogody. Politykę zapamiętała Berlin popadnie znowu w swoją chroniczną chorobę, w chorobę parlamentarizmu i uwaga swoją wkrótce zwróci na obrady sejmu, któremu jeszcze pozostaje spraw do załatwienia. Obowiązkowa spełnia jak należy Izba, deputowanych — przechodzi teraz kolej na Izbę panów. Miałaby ona okazać się posłuszną? Nikt zapewne o tem nie powątpiewa; dla tego śmieśne są te apostrofy patriotyzmu wystosowane przez prasę do Izby panów, żeby zwała na ważność projektów rządowych i co do nich ją najmniej robiła poprawek. Jeżeli patriotyzm zalecy przyzwolenia na wszystko, czego żądają, od uchwalenia praw, jakie przedkłada, patriotyzm z pewnością okaże się Izba panów i nie zawstydzi pod tym względem swojej koleżanki. Otóż mimo wielkiej dominacji jaką mają projekty do prawa o klasztorach i o skrajaniu trzech artykułów konstytucji, Izba panów natomiast przystępuje do obrad nad tymi projektami i stanowią nie odsyłać ich do komisji. Czyż więcej można żądać? Rząd pragnie jak najrychlejsz uchwalenie i więc stanie się też według jego woli. Przyjęty będzie projekt o zawiadywaniu majątku kościelnego, przyjęte też będą projekta do prawa o ordynacji winicyonalnej, do prawa dotacyjnego, o ustawach administracyjnych, chociaż wszystkie te projekta nie wyszły jeszcze z obrad komisji.

Pierwsze posiedzenie Izby panów odbędzie się dnia 20 b. m. i zajmie się rozprawami nad prawami klasztorów i zmianą ustawy państwowej. Dowiadujemy się, że w dyskusji nad temi projektami zabierze p. Slaski. Mniej natomiast zajmujące będą pierwsze sesje Izby poselskiej. Obok spraw mniejszego znaczenia jedna tylko więcej interesować nas będzie. Jędrzejewski sprawę wyboru posłów naszych ks. dr. Respadek i G. Potworowski. Jak wiadomo, wydział, który zajmował się sprawdzaniem tych rugów wyborczych większością głosów oświadczył się za unieważnieniem wyborów. Zapewne wkrótce wyjdzie sprawozdanie śmienne a sprawa ta postawiona będzie niebawem na porządku dziennym. Poseł Pilaski, jak mi mówili, naprosto broń w wydziale ważności wyboru przeciw większości, do której należał także poseł z Poznania ten sam, o którego gorliwości poselskiej i „Gefach-

biedaczyska dachu będą szukali za drogie pieniądze i żydzi ich będą darli, a my z rąstami izbami, pogłowawszy je, siadamy, aby nam ścian nie powaliły.

Mój Michał... albo to ja na grosz tak chciałem powiedzieć...

— Jużci nie! — szepnął Michał.

— A kiedy pocziwie, po Bżam można dać dynaka przysporzyć jakie parę tysięcy... my się bierzmy do dzieła.

— Zaraz parę tysięcy! — zaśmiał się Michał.

— A jużci! albo co? niech jejmność trzy sięga porachuje. Sejm pewno króćciej nie potraw, nie dłużej, a po dukacie dzień... w ręce nas łują...

Michał był trochę przekonany a bardzo markotny przeszedł się po izbie.

— Wolałbym ja i tego sejmu i tych pieniędzy nie widzieć. Czyście to popatrzyli, co się do koła dzieje na Horodnicy... wszędzie kozactwa, żołnierstwo, armat, ciurów, jak mrówia... Ktoby powiedział, że nie na sejm a na wojnę się zbierają...

— Cóż to ma do tego! co my poradzimy na to? — zawołała Michałowa. Dopust Bży!

Majster z rękami w kieszeniach granatowej kapy przechradał się milczący.

— Ino tylko chodź, a nie bądź zły, a przegadajmy dobreż życzeń...

Milczący poszedł za nią Borysewicz.

(Ciąg dalszy nastąpi.)

* **Wiedeń**, dnia 13 maja. Dzienniki wiedeńskie zajmują się obok pobytu cara w Berlinie, wtórując przytę dziennikom berlińskim w zapewnieniach pokojowych i podstawie polityki jzjazdu trzech monarchów, ostatnim głosem Pałackiego o rozdrożeniu stronnictw między Czechami. Uderza tu na Niemców, ale niemniej i na Młodoczychów, którym nader gorzkie czyni wyrzuty, utrzymując, iż ich nienawiść przeciw feudalnym ma źródło w zazdrości wielkiego majątku i w wojnie przeciw duchowieństwu, która rozpoczęła Wiedeń w wyuzdanej nienawiści Żydów przeciw chrześcijaństwu. Gdyby zbawienie narodu, pisał Pałacki, miało wyjść od Młodoczychów, z radością wstąpiłbym dziś jeszcze do grobu. Patriotyzm był dotąd ofiarą może lepiej będzie gdy się zamienni w „interes.“ — Całkowicie prasa centralistyczna wiedeńska rzuciła się w zw.

1875

ha, dla czego ceny podskoczyły. — Dowozy na targ tutejszy nadchodzący słabe, ponieważ zasoby na prowincji bardzo już są wyczerpane; przeto panowało wiele ochoty do kupna i wielkim był popyt na pszenicę i żyto tak na konsumpcję miejscową jak i na eksport do Saksonii. I żyto jare było żądane. Kolejami wyprawiono od 8 do 14 maja: 168 węgla pszenicy, 221 węgla żyta, 19 węgla jęczmienia, 23 węgla owsa, 7 węgla grochu i 13 węgla nasion olejnych. Notowano: pszenicę 186-216 *Mr* per 1050 kilo; żyto 157.50-171 *Mr* per 1000 kilo; jęczmień 183-147 *Mr* per 925 kilo; owsa 102-108, najpiękniejszy do 117 *Mr* per 625 kilo; groch na paszę 180-186, do gotowania 210-222 *Mr*; wykę 225-240 *Mr*, łubin niebieski 156-162, 30ty 180-192 *Mr* per 1125 kilo; tatarakę 153-159 *Mr* per 875 kilo; koniżynę czerwoną 45-57, białą 54-72 *Mr* per 50 kilo; mąka wyżej; pszena nr. 0 i 1 16-18, rżana nr. 0 i 1 11-12 *Mr* per 50 kilo.

Na giełdzie. Żyto. Tutejsza giełda zachowała w ubiegłym tygodniu niezmiennie stale usposobienie, na które zamieszanie fluktuacji żadnego nie miały wpływu. Przemyt było na wszystkie terminy wiele ochoty do kupna a mało sprzedających. Z tego powodu, że i ceny przybrały tendencję wzrostową. Obrót był dość ożywiony a stale usposobienie przetrwało aż do samego końca tygodnia. Płacono na maj 155-175.50, maj-czerwiec 152-154, czerwiec-lipiec 149-151, lipiec-sierpień i sierpień-wrzesień 148-150 *Mr* per 1000 kilo.

Okowita. W usposobieniu interesu żadna w ubiegłym tygodniu taka nie zaszła zmiana, która na uwagę zasługiwała. Tendencja była w ogóle dość stała a z prowincji nadchodzący decenia do kupna na późniejsze terminy. Po kilkukrotnych fluktuacjach było a posobienie w końcu słabe. Towaru wiele znowu dowieziono, który z trudnością się tylko lokował. Płacono na maj 51.40-52.50, czerwiec 52.50-54.50, lipiec 53.20-54.50, sierpień 54.20-54.50, wrzesień 54.20-54.50, październik 53.20-54.50 *Mr* per 10,000 proc. litr.

Wrocław, 14 maja. Stan powietrza i w tym tygodniu nie do życzenia nie pozostawiał; deszcz rzęsy był, jakimiś kilka razy mieli, przy bardzo ciepłej temperaturze jak najkorzystniejszą na zastęwy wpływał, które po takim pokropieniu szybko naprzód postępować będą.

Wiadomości o stanie oziminy brzmią tą razą znacznie mniej optymistycznie, z wielu stron bowiem, mianowicie co do żyta, słyszemy głosy niezadowolenia; przysąd jednak można, że w tych okolicach, jak zwykle, wiele jest przesady, a nareszcie, że wpływ pomyślnego powietrza jeszcze niejedną zagai bliźnię.

W handlu zbożowym zawsze jeszcze wielka panuje cisza i wspaniałe miejscowe potrzeby główną odgrywa rolę. Pomimo to jednak ogólne usposobienie bardzo pozostaje stałe i znikła, choć się chwilowo tu i owdzie zjawia, nigdzie jednak powodzenia nie ma.

W Nowym Yorku przy wyższym eksporcie ceny maki i pszenicy w kierunku wzrostu postępowały.

Anglia jeszcze stanowiska swego wyjątkowego nie opuściła i dotąd przy słabym pozostaje usposobieniu; ohwilowo bowiem dowóz tak krajowy jak zagraniczny na zaspokojenie bieżących potrzeb zupełnie był wystarczającym a nawet dość skromna podaż często zbyt mało przewyższała popyt. Że zaś import dotychczasowy wcale zaobfitował nie był, widzimy zjad, że w pierwszych czterech miesiącach br. dowieziono Anglii tylko 11,030,000 ctr. pszenicy i 2,018,000 ctr. maki, gdy w przeszłym roku w tymże samym czasie dowóz ten wynosił 13,690,000 ctr. pszenicy a 2,700,000 ctr. maki.

We Francji dowóz na targi dość był obfity, lecz import morski niezwykle mały, usposobienie wszędzie panowało stałe i ceny utrzymywały bez zmiany.

W Belgii, Holandii i prowincjach nadreńskich przy małych zapasach i słabym dowozie pszenica z łatwością przeszłytygodniowo, żyto zaś wyżej, osiągało ceny. Południowe Niemcy, Austria i Węgry z powodu większego do Szwajcarii popytu nieco więcej okazywały ruchu i ceny utrzymywały stałe.

W północnych Niemczech brak dowozu z zagranicy a mianowicie z Rosji widocznie wpływa na zmniejszenie sytuacji handlu; to też ogólne usposobienie bardzo jest stałe i dążność wzrostu prawie się na wszystkich utrzymuje placach.

Na ostatniej giełdzie naszej notowano 1000 kil. pszenicy na ten miesiąc i na maj-czerwiec 172 *Mr*, na czerwiec-lipiec 176 *Mr*, tyłek żyta na ten miesiąc 145 *Mr*, na maj-czerwiec i czerwiec-lipiec 143.50 *Mr*, na wrzesień-październik 144.50 *Mr*.

Na targu naszym przy średnim dowozie pszenicy i żyto dobry i po stałych cenach znalazły pokup: jęczmień, owsa i groch — spokojnie; wyka utrzymała cenę; łubin wyżej; rzep i koniżynę bez dowozu.

Notowano:		Marki.
Pszenicę	za 100 kilo. (200 ft.)	biała 15. — 19.50
Żyto	"	zółta 14.30 — 18.20
Jęczmień	"	" 15. — 16.20
Owies	"	" 13.70 — 16.10
Groch	"	" 13.40 — 16.10
Wykę	"	" 14.30 — 19.20
Łubin	"	" 17.50 — 20. —
Rzep	"	zółty 15. — 16.75
Koniżynę	"	niebieski 14.70 — 16.30
	"	" 24. — 25.60
	"	" 23. — 24.30
	"	" 35. — 51. —
	"	biała 34. — 63. —

Okowita słabiej; za 100 litrów (100 kwart polskich) 100% Tral. w miejscu 48. — *Mr*, na ten miesiąc i maj-czerwiec 50. — *Mr*, — na czerwiec-lipiec — *Mr*, — na lipiec-sierpień — *Mr*, na sierpień-wrzesień 53. — *Mr*.

Banknoty austr. 184.10 m. za 100 flor. Banknoty rosyj.-polskie 282. m. za 100 rubli. Wrocławski bank komisyowy.

Wiadomości giełdowe.

Giełda poznańska, 15 maja.

Poznań, 15 maja. (Sprawozdanie giełdowe.) Stan powietrza: piękny.

Żyto: spok. Ceny wypowiedziane — Wypowiedziano — ctr. — maj 156. —, maj-czerw. 152. —, czerwiec-lipiec 150. —, lipiec-sierpień 149. —, sierpień-wrzesień 149. —, wrzesień-październik 148 m.

Okowita: słabo. Ceny wypowiedz. — Wypowiedz. — litrów, maj 51.30. —, czerw. 52. —, lipiec 52.90, sierp. 53.70 wrzesień 54. —, październik 53. —.

Okowita w miejscu (bez beczki) 50. — żąd. (W) Poznań, 15 maja. Ceny maki. Pszena nr. 0 i 1 15-16.50 M., rżana nr. 0 i 1 11-11.50 M. pr 50 kilo.

Giełda bydgoska, 14 maja.
Pszenica: 170-185 m.
Żyto nowe 144-152 m.
Jęczmień: 146-152 m.
Owies: 166-172 m.
Rzepik — m. wszystko per 1000 kilo wedle gatunku i wagi efektywnej.
Okowita: 52. *Mr* per 100 litrów a 100 %.

Giełda berlińska, 14 maja.
Pszenica: per 1000 kilo w miej. 177-201 marek wedle gat. żąd.; zół. march. —, na maj 183-186; *Mr*; maj-czerwiec 186-184-185, czerw.-lipiec 186-184-184, lipiec-sierpień 186-185-186, wrzesień-październik 187-186-188; marek pl.
Żyto per 1000 kilo w miejscu 156-163 marek wedle gatunku żądano; rosyjskie 156-163; marek z kolei i franco z dworca, plynące polskie — marek z kolei, — krajowe 160-165 marek franco z dworca placono, na maj 155-154-155, maj-czerwiec 150-150-150, czerwiec-lipiec 148-147-147, lipiec-sierpień i sierpień-wrzesień 146-146-146, wrzesień-październik — m. plać.
Jęczmień per 1000 kilo w miejscu 129-178 marek wedle gatunku żądano.
Owies per 1000 kilo w miejscu 160-193 marek wedle gatunku żądano, galicyjski i węgierski —, rosyjski 175-183, pomorski i meklemburgski 188-191, wachodnio i zachodniopruski 175-188 m. z dworca pl., na wiosnę 183-182-183, maj-czerwiec 167-165-166, czerwiec-lipiec 163-163, lipiec-sierpień 158 p., sierpień-wrzesień 155 marek z.

Groch per 1000 kilo do gotowania 183-236 m., na paszę 167-173 marek plać.

Rzep per 1000 kilo — marek.

Rzepik per 1000 kilo — marek.

Olę rzepiowy per 100 kilo w miejscu 55. marek bez beczki żąd., na maj i maj-czerwiec 56. —, czerwiec-lipiec — marek pl.

Olę lniany per 100 kilo w miejscu 60 marek.

Olę skalny per 100 kilo w miejscu 26 marek.

Okowita per 100 litrów w miejscu bez beczki 52.5- mar. placono; — na maj i maj-czerwiec 53.5-6 —, czerwiec-lipiec 53.8-9, lipiec-sierpień 54.8-55, sierpień-wrzesień 55.8-56 marek placono.

* Mąka. Berlin, 14 maja. Pszena nr. 0 25.50 — 24.50, nr. 0 i 1 24. — 23. — *Mr*, rżana nr. 0 22.75-21.75 —, nr. 0 i 1 20.75 — 19.75 marek.

Giełda wrocławska, 14 maja.
Żyto: per 1000 kilo bez zmiany; na maj 145. — żądano, maj-czerwiec 143 1/2, czerwiec-lipiec 143 1/2 p. i 1/2, lip.-sierp. 143 1/2, sierp.-wrzesień —, wrzes.-paźdź. 144-145 mar. pl.

Pszenica: per 1000 kilo na maj i maj-czerwiec 172, czerw.-lip. — m. z.

Jęczmień: per 1000 kilo 160 marek żąd.

Owies: per 1000 kilo na maj i maj-czerwiec 155 — 154 1/2, czerwiec-lipiec 155 1/2 marek placono, lipiec-sierpień — marek plać.

Rzep per 1000 kilo 256 marek żąd.

Rzepik zimowy per 1000 kilo na marzec-kwiecień — marek żąd.

Olę rzepiowy per 100 kilo stale; — w miejscu 54. marek żąd., na maj i maj-czerwiec 54. — żąd. — plać, czerwiec-lipiec 54 1/2, wrzesień-paźdź. 57 1/2 żąd. 57. marek pl.

Okowita per 100 litrów stałej; w miejscu 49.50 m. żąd. 48.50 marek placono, na maj i maj-czerwiec 50.70 — czerwiec-lipiec — pl., lipiec-sierpień 52.30 żąd., sierpień-wrzesień 53 p., wrzes.-paźdź. — marek pl.

Na targu		W mark. i fn. per 100 ki			
		piękny	średni	poś	
Usposobienie miej. deput. targ.	Pszenica biała	m. fn.	m. fn.	m. fn.	
	zółta	19 60	18 20	16 16	
	Żyto	18 20	16 50	15 15	
	Jęczmień	16 20	15 50	14 14	
	Owies	15 30	14 10	12 12	
	Groch	17 —	15 80	14 14	
	Wyka	20 80	19 70	16 16	
	Rzep	25 50	24 50	22 22	
	Rzepik zimowy	24 —	22 —	19 19	
	Rzepik latowy	24 —	22 —	19 19	

Kursa telegraficzne.

(Notowane z dnia 15 maja.)

SZCZECIN, 15 maja 1875.		Okowita:	
Stan powietrza: —		w miejscu 50.	
Pszenica: spok.		na maj 50.50	
na maj 186. —		na czerwiec-lipiec 51.30	
na czerwiec-lipiec 186.50		Owies —	
na wrzesień-paźdź. 188.		na maj 174.	
Żyto: spok.		na czerwiec-lipiec 162.50	
na maj 164. —		Olę skalny:	
na czerwiec-lipiec 147.		na jesień 11. —	
na wrzesień-paźdź. 146.			
Olę rzep. bez zmiany			
na maj 53.			
na wrzesień-paźdź. 56. —			

BERLIN, 15 maja 1875.

Stan powietrza: piękny		kurs początk.		kurs końcowy		kurs początk.		kurs końcowy	
Pszen. spok.		187 50	187 50	Owies: —		163 —	163 —		
na maj		187 50	187 50	na maj		163 —	163 —		
na wrzes.-paźdź.		187 50	187 50	Olę skalny:		16 —	16 —		
Żyto spok.		156 —	156 —	w miejscu		164 75	164 75		
w miejscu		156 —	156 —	Gal. kol. Kar. Lud.		—	—		
na maj		154 50	154 50	Pruskie oblig. p.		—	—		
na czerw.-lipiec		147 50	147 50	Nowe poz. list. z.		—	—		
na wrzes.-paźdź.		146 —	146 —	Pozn. rent. listy		—	—		
Olę rz. trz. się		56 —	56 —	Kolej żel. państ.		536 —	536 —		
w miejscu		56 —	56 —	Lombardy		238 —	238 —		
na maj		56 —	56 —	Aust. losy z 1860		—	—		
na czerw.-lipiec		59 10	59 10	Włoska renta		71 60	71 60		
na wrzes.-paźdź.		59 10	59 10	Amerykany		98 90	98 90		
Okow. spok.		—	—	Austr. ako. kred.		425 —	425 —		
w miejscu		53 70	53 70	Pożyczka turecka		42 60	42 60		
na maj		53 90	53 90	75 proc. Rumuny		—	—		
na czerwiec-lipiec		53 90	53 90	Pol. listy likwid.		—	—		
na lipiec-sierpień		53 90	53 90	Rosyjs. banknoty		—	—		
na sierpień-wrzes.		53 90	53 90	Austr. renta srebr.		—	—		
				Usp. stale		—	—		

Dzisiaj po południu o godz. 2j przednieśliśmy do wieczności po długiej chorobie i wielkich cierpieniach, opatrzonej s. s. sakramentami, mąż mój śp.
Józef Rypeczyński
sekretnarz tutejszego sądu powiatowego. Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek d. 17 maja po południu o godz. 5ej, o czym donosi w smutku pogrążona
Klementyna z Graffów
(7224) Rypczyńska.
Międzychód, d. 14 maja 1875.

OBWIESZCZENIE.

W księdze gruntowej gruntu Gruszczyń pod Nr. 6 położonego zapisane są następujące pretensje:

1. w dziale III pod Nr. 1 pretensja dziedziczna w ilości 14 tal. 23 sgr. 9 fen. wraz z 5 od setki dla Jana Krzysztofa Stabnera na mocy działów z dnia 12 marca 1825 w skutek rozporządzenia z dnia 3 lipca 1841 r. Pretensja ta jest zapłaconą, instrument zaś hipoteczny na nią utworzony, składający się z ekspedycji działów z dnia 12 marca 5 kwiet. 1823 i dołączonego atestu hipotecznego z dnia 6 lipca 1841 podług podania zagniać.

2. w dziale III pod Nr. 4 pretensja kosztów dla kasy balaryjnej dawniejszego ziemsko-miejskiego sądu w miejscu w ilości 43 tal. 2 sgr. 5 fen. w skutek rozporządzenia z dnia 30 czerwca 1842 na mocy likwidacji kosztów z dnia 9 maja 1842 r. Pretensja ta została sołtysowi lennemu Henrykowi Schesche w Gruszczyźnie odstąpiona i na mocy rozporządzenia z dnia 3 grudnia 1860 na imię jego w księdze gruntowej subingrosowana. Na już zapłaconą pożyczkę wyekspedycyjny dokument hipoteczny składający się z ekspedycji obrachunku kosztów z dnia 9 maja 1842 i wyciągu z hipotecznego z dnia 3 grudnia 1860, również podług podania zagniać.

3. w dziale III pod Nr. 5 dla kupca M. Witkowskiego w Swarzędzu pretensja z umowy z dnia 18 lutego 1847 r. w ilości 4 tal. 15 sgr. wraz z zwrotem kosztów i kosztami zapisu w skutek rozporządzenia z dnia 27 lutego 1848 r. Na umorzoną tę pretensję utworzony dokument hipoteczny składający się z sądowniej rekwizycji o zapis z dnia 18 stycznia 1848 roku z ekspedycji umowy z dnia 18 lutego 1847 r. i z atestu hipotecznego z dnia 27 lutego 1848 roku również podług podania zagniać.

Na wniosek obecnego właściciela zastawionego gruntu gospodarza Ferdynanda Muth i jego żony Karoliny z domu Beichert w Gruszczyźnie wzywa się przeto wszystkich tych, którzyby do zagnionych instrumentów jako właściciele, cessionariusze, zastawni lub inni listowi dzierżyciele, pretensje rościć chcieli aby się z nimi najpóźniej w terminie na dzień

3 września 1875

przed południem o godzinie 11ej przed panem asesorem Dr. Traumann w miejscu sądownym wyznaczonym zgłosili i w przeciwnym razie wszyscy nieznajomi interesenci z pretensjami swymi wykluczeni a instrumentem celem wyznaczenia trzech pozycji amortyzowane zostaną.

P o z n a ń, dnia 9 kwietnia 1875.

Król. sąd powiatowy

Wydz. dla spraw cywilnych

podp. **Cleinow.** (2710)

Obwieszczenie.

Subhastacja nieruchomości małżonk. w **Schrodt** pod liczbą 120 na Śródcie w Poznaniu zniesiono. (2760)

Poznań, dnia 7 maja 1875.

Król. Sąd powiat. Wydz. I.

podp. **Keyl.**

Król. sąd powiatowy.

Wydział I.

Gniezno, dnia 2 marca 1875.

Wzwanie.

Dziedzic **Brudzewski** z Lednagóry twierdząc, że gospodarz **Teodor Potęcki** rozgłasza, że ma pretensję do pozycji na wsi ryckiej Lednagóra w dziale III na miejscu 13 dla **Michała Potęckiego** winiarza, z Gniezna w ilości 771 tal. mocą dekretu kondemnacyjnego z 15 grudnia roku 1800 zapisanej, wytoczył naprzeciw niemu proces diffamacyjny. (1517)

Wzywamy przeto prokuratora **Teodora Potęckiego**, którego pobyt jest nam nieznany, do stawienia się w terminie na dzień

22 czerwca 1875 r.

z rana o 11-tę godzinie w sali posiedzeń naszych wyznaczony pod zagrożeniem, że w razie niestawienia się jako przynajmniej diffamacja, skazany będzie na wytoczenie w biegu trzech miesięcy urojonego procesu, zaś po upływie tego czasu na wieczne milczenie.

CHOROBY GARDŁA GŁOSU I GĘBY

CUKIERKI DETHANA
Zalecane w słabościach gardła, chrzpece, zapaleniu gardła, zawrzołowaceni w ustach, cuchnącem oddechu, irytacji w gardle i gębie przez palenie tytoniu, zapobiegają działaniu merkuryusza. Lekarze zalecają szczególnie kandydów, młodych, profesorów i śpiewaków, albowiem utrzymują siłę organu głosu i zapobiegają strudzeniu gardła. W **Pa-ryżu** w aptece p. **Dethan**, Faubourg St. Denis, 90; w **Poznaniu** w aptece dra **Mankiewicza**; w **Krakowie** w aptece p. **Traut-**czyńskiego, i we **Lwowie** w aptece p. **Mikolasa** i u wszystkich znaczniejszych aptekarzy, którzy utrzymują środki learskie zagraniczne. (36)

ZDROJOWISKO LANDECK

w pruskim Szląsku (hrabstwo kłodzkie)
W niniejszym na nadchodzący sezon ze swemi 1400 stóp nad poziomem morza, z domami i zabudowlami, z wodami mineralnymi, z swemi kąpielami w basenach, z swą halą inhalacyjną, z swemi dwoma źródłami do picia i ze swym za-ładunkiem serwatki.
Sława Landeck'a co do uleczenia rozmaitych chorób chronicznych jest od wieków znana.
Landeck, nader obfity w powaby natury, jest dla każdej kuracji dobrze urządzo-ny, uchodzi z powodu swego łagodnego i umiarkowanego klimatu za klimatyczne miej-sce.
W ubiegłym roku odwiedziło go prawie 6000 osób.
Otwarcie kąpeli dnia 1 maja.
Landeck w marcu 1875.

Magistrat
Birke.

15 Wilhelmowski plac 15.

Gotowe suknie damskie

w najmodniejszym wykonaniu, od eleganckich do najwykleszych za
6, 8, 10 do 30 tal. (2719)

dalej
Tuniki, płaszcze, dolmany, rotundy, man-telety, Fichus, kamizelki, Talmy, żakiety i t. d. kostiumy ranne i żupony.
Wszystkie podane tu artykuły w wielkim wyborze po **tanich** **szczególnie cenach** poleca

Specyalny magazyn gotowej garderoby damskiej.
Poznań, 15 Wilhelmowski plac 15.

Towarzystwo do wzajemnego za-bezpieczenia szkód z gradobicia w Lipsku.
Założone w roku 1824.
Według zamkniętych rachunków z lutego rb. było w r. 1874 zabezpieczonych na 4855 27, 461, 130 marek.
Dochód z premii: marek 268,331,40
Rozchód: „ 205,187,53
Pozostaje więc przewyżka marek 63,143,87, która wedle uchwały zawiadawczej przekazana została funduszowi rezerwowemu, który przez to wzrosł na rok na marek 153,612,70.
Podajemy to do wiadomości pp. rólników przy tegorocznych zabezpieczeniach.
LIPSK, w kwietniu 1875.

DYREKCJA.

Dr. Udo Schwarzwäler, pełnomocnik.
Podpisana agencja generalna poleca się do zawierania zabezpieczeń a równie jak poda-je pp. agencji Towarzystwa jest zawsze gotową do każdego dalszego objaśnienia i przy-jęcia wniosków o zabezpieczenia.

Eodor Hartwig, agent generalny, Poznań, ś. Marcin 59.

W Poznaniu ś. Marcin 55.
W Weimanie w Poznaniu, Stary Rynek 87.
W Cohn w Ząbzinie.
W pod Lesiński w Międzychodzie.
W Hiescher w Wschowie.
W Schulz w Kościanie.
W Zobel w Lesznie.
W Lenz w Mur. Goślinie.
W Richter w Nowym Tomyslu.
W Głowiński w Obornikach.

W. Grabatsch w Rawiczu.
J. Mroczkowski w Rawiczu.
Ludwik Zerenze w Rogoźnie.
Efraim Neustadt w Śremie.
Lewin Kaphan w Środzie.
Ad. Kauf w Szamotułach.
S. Zandek w Wronkach.
T. Rymarkiewicz w Wronkach.
Hermann Walther w Sierakowie.

Omorski akcyjny bank hipotecz.
niewypowiedzialne pożyczki z amortyzacją nawet po najno-
wych listach zastawnych,
Blizsze szczegóły u
(1340)
Józefa Radziejewskiego.

Machiny do wydobywania torfu
od 8 do 18 stóp głębokości, z najlepszymi ulepszeniami fabryki, znaną trwałości
i udziela cen-ików oraz bliższych szczegółów
(2500)
patentów. fabryka machin do kopania torfu
A. Borosowsky w Jasenitz pod Szczecinem.

PAPIER RIGOLLOT

CZYLI MUSZTARDA W LIŚCIACH
NA SYNAPISMY
MEDAL ZŁOTY W LUGDUNIE 1872.
MEDALE SREBRNE HAVRE 1868. PARYŻ 1872.
MEDALE BRONZOWE PARYŻ 1855. TRIEST 1871. HAVRE 1869.
Zachować mające musztardowej wszystkie jej własności, otrzymać w kilku
minutach z łatwością skutecznego z najmniejszą ilością lekarstw, oto
papiery, które p. Rigolot rozwinął w sposób pożądaną itd.
A. BOUCHARDAT (Annuaire de thérapeutique, 1868 r. str. 204.)
Wymagać należy podpisu jak obok; unikać fałszerstw.
W Paryżu, ulica Avenue Victoria Nr. 24.
W Poznaniu w aptece Dr. Mankiewicza.
(11)

Hôtel du Var

Paris

31 Chaussée d'Antin (près le nouvel opéra) Appartements confortables depuis 5 f. Chambre à 3 francs. Service compris. Dejeuners et Diners. Prix modérés. (664)

SKŁAD fabryki towarów gumowych

wszystkie artykuły dla **gorzelni i fabryk** w najlepszym ga-tunku po cenach fabrycznych, tak samo prawdziwe angielskie **sur-**duty na deszcz, trzewiki, parasole, piłki, grze-bienie, zabawki itd.
Obrony przeciw włamywaniu się, **ochraniacze koni,** **kuchnie petroleowe** pod gwarancją najlepszego tylko to-waru po jak najtańszych cenach w fabryce lamp i towarów me-talowych (2706)

Hôtel de Rome Wilhelma Kronthal'a. Hôtel de Rome en gros. en détail.

Do marmoryzowania salonów i dekoracyi podług najnowszych modeli poleca się **M. Piotrowski** dawn. B. Karaśkiewicz **Poznań, Podgórna ulica Nr. 5.** (2053)

Generalne biuro agentur Eugeniusza Kraehahn. **Poznań, Wielka Rycerska ulica Nr. 14,** poleca się z poruczenia renomowanych Towarzystw do pośredni-czenia w ubezpieczeniach na życie, nieszczęśliwe przypadki, od ognia, na transporta, od gradobicia, bydła i szkła, ostatnie także dla dachów szklanych i szyb podwójnych. (1406)

Stolarnia i Fabryka budowli. mebli i trumien.
A. Bittmann, **Poznań ś. Marcin Nr. 13** (2189)
utrzymuje i poleca pod gwarancją swój największy **Skład trumien metalowych i drewnianych** we wszelkich rodzajach i wielkościach po cenach umiarkowanych.

Warszawski magazyn obuwia przy **Wilhelmowskiej ulicy Nr. 18** naprzeciw Hotelu francuzkiego (1477)
poleca

buty męskie od 4 tal. i wyżej
buciki damskie
od 13 złp. do 8 tal. w bogatym wyborze.
F. ANDRZEJEWSKI.
CENNIK
fabryki bielizny

A. z Pawłowskich Kaufmann.
Poznań, Sapieżyński plac 1.
od tal. sg. tal. sg.

Bielizna dla panów.		
Dzienne koszule sztyrgowe i sztyfonowe	1	15
„ „ z delikatnymi linianemi przodkami i mankietkami	1	10
„ „ z kolorowanymi przodkami	1	10
„ „ z haftowanymi przodkami	1	10
„ „ z francuzkami przodkami	1	20
Dzienne koszule z linianemi i cienkimi przodkami	1	15
Koszule nocne	2	20
Gacie	2	25
Angielskie kołnierzyki w wszelkich formach, tuzin	1	15
„ „ mankietki	3	5
Haftowane i z fałdami przodki do dziennych koszul	5	10
Szkarpetki dla panów, para	7	1
Krawaty w wszelkich kolorach i desenjach.		

Damskie dzienne koszule od 1 do 8 tal.		
Nocne koszule czysto lniane	1	15
Kaftanki nocne sztyrgowe, pikowe	2	25
Delikatne kaftanki nocne sztyr., batyst., brylantin.	1	20
Majtki sztyrgowe	1	20
Spódnice walisowe	1	2
Spódnice z powłokami	1	25
Penoiri	2	30
Czepki nocne	1	10
Czepki negligowe	1	10
Layette, wyprawy dla dzieci od 20 do 200 tal.		
Wszelka bielizna sztyrgowa lub lniana dla chłopców i dziewcząt każdego wieku		
Lniane chustki do nosa dla panów i dam od 1 tal. 20 sgr. do 12 tal.		
Machiny do szycia wszelkich systemów pod kilkoletnią gwarancją wraz z do kła-dną nauką.		

Kołdry watowane wszelkich kolorów i wielkości z pokrywkami i bez takowych.
Stołowa bielizna i ręczniki po wszelkich cenach i jakości.
Korinki haftu w największym wyborze. (170)

Akcepty i ciągnione weksle
kredytują rzetelnym handlom do 2 dni przed płatnością. O oferty sub A 230 uprasza ekspedycja anonsów Augusta Pfaff, Berlin C, Spandauerstr. 31.

Zdrowisko Duszniki (Reinerz.)

Klimatyczne górskie miejsce lecznicze, zakład picia wo-dy, serwatki i zakład kąpielny w hrabstwie Kłodzkim, Szląsk pruski.
Otwarcie sezonu dnia 9 maja.
Skuteczne przeciw katarom **wszystkich błon śluzowych, cierpieniom** **krtani, chronicznej gruźlicy, amysemie płucowej, bronchitazji, cho-**robom krwi. Brak krwi, blednica itd jako też hysteryczne choroby i choroby niewiast ja-kie z nich powstają; skutki po ciężkich i febrycznych chorobach i **połogach,** nerwowa i ogólna słabość, newralgie, skrofule, reumatyzm, ekzematyczna podagra, konstytucyjna syfilis. (H 21188) (2187)
Zalecane dla rekonwalescentów i osób słabych jako też przyjemny, wodopuz uro-czych górskich krajobrazów znany pobyt letowy.

Swieży transport nowości paryzkich

jako to:
kapeluszy jedwabnych [cylindrów]
krawatów czarnych i kolorowych
kołnierzyków, mankietek i spinek
wszystko w najnowszych fasonach otrzymali i polecają
AU & BIELIŃSKI
(876) Wilhelmowska ul. Nr. 13 (obok król. banku.)

Sprowadziwszy świeży zapas wiosennych i letowych kapeluszy paryzkich, urządziłam w tym roku dalszą **wyprzedaż stroi** w magazynie moim po bar-dzo niskich cenach. Roboty sukien podejmuję każdego czasu jak dawniej. (1894)

K. Kardolińska.
Szanownej klienteli donoszę, iż zaopatryłam magazyn mój w najnowsze kapelusze, kwiaty, pióra i wszelkie tego rodzaju rzeczy paryzkie na **sezon teraźniejszy** również i w najnowsze fasony kostiumów i toalet salonowych, polecając się jaskawym względem. (2044)

B. Szumińska, **Hôtel du Nord.**

Magazyn
A. Przyszanowski, przy **Wilhelmowskiej ul. Nr. 18** poleca w wielkim wyborze kostiumy szlafroczy podług najnowszej mo-dy paryzkiej również i **gotową żalobę** w cenie od 3 tal.

Zaopatrzony **skład mój towarów modnych i ubiorów damskich** we wszystkie nowości na porę wio-senną i letnią polecam Szanownej Publiczności; mianowicie zaś bardzo piękne i tanie wyroby na suknie jak np. Bege welniane i półjedwabne Sikli, Sultany, Kaźmierki, Barez, Grenadyny, Pło-cienka, Perkaliki, Batysty, Alpaki etc.
Głównie zwracam uwagę na mój zawsze największy wybór **w sukniach gotowych i szlafrocach** podług naj-nowszych modeli paryzkich — oraz wszelkie nowości w okry-ciach — jak: aksamitne paletoty i talmy, Kamizelki i Fichus Kaźmierkowe, Tuniki z Hymalaja, Burle i Cheviot. Płaszczki do podróży i od deszczu. Przedewszystkiem są ceny bardzo przystępne i umiarkowane. (192)

F. Bogusławski, 5 przy Nowej ulicy 5.

Nożyce angielskie do strzyżenia owiec, świeży Cement - Portland,

jako też **szafy żelazne ogniotrwałe** z fabryki **M. Fabiana** w Berlinie (2670)
poleca **HANDEL ŻELAZA**

F. Oberfelta i Spółki.

Wetna! Wetna!

Jak w zeszłych latach tak i w tym roku przyjmujemy w komis. **Prosimy o wczesne za-wetne mówienie miejsca** z podaniem mniej więcej ilości wetny, na jarmark odstawić się mającej. (2594)

Dom komisowo-handlowy
N. Kierski & Spółka. **Lorelei p. St. Goar 12. 3. 75.**

Pann Seb. Schild w St. Goar.
Sprowadzony od pana szląski wyskok miodowyzkopru włoskie-go Emila Szczyrby w Wrocławiu sprawił mi już bardzo wiele ulgi w napa-dach kaszlu i zastarzałem zaflegnieniu.
Upraszam przeto o przesłanie mi przez oddawcę niniejszego jeszcze 1/1 butelki Pozdrowia Pana Jerzy Henkel dozorca kolejowy przy Lorelei.
Wyborny ten środek domowy jest w 1/1 but. po 18 sgr., 1/2 but. po 10 sgr., 1/4 but. po 5 sgr. w lożnieniu do nabycia w towarze jedynie prawdziwym u (1917) **A. Duchowskiego**, Podgórna ulica Nr. 14.

Handel wina (919)
L. Silberstein'a
w narożniku Wielkiej Ryckiej ul.
i Nowomiejskiego Rynku
poleca swój skład wprost sprowadzo-
nych win Bordeaux, burgundzkich,
węgierskich i szampańskich od naj-
mniejszych do najlepszych marek.
Włoskie skrzypce
mały format Antonii Amati Cremonensis o
miękkim mechanizmie i wyrównanej skali
można nabyć za 50 tal. a obejrzeć i wy-
próbować każdego czasu w Hotelu du Nord
Na prowincję udzieli bliższej wiadomości fr.
Zygmunt Scigalski. (2748)

A. Luziński
poleca Szanownej Publiczności swój nowo **urządzony ogród** w
domu W-niej pani Giersch, Wilhelmska ulica Nr. 13 również tamże
znajdujący się handel **korzeni, łakoci, win, cygar i**
papierosów. (2752)

Zel. szafy do
pieniedzy
po znionych cenach fabrycznych,
żelazne szkatułki
Telegrafy domowe
urządza w jak najkrótszym czasie i poleca
T. KRZYŻANOWSKI,
handel żelaza. Szewska ulica Nr. 17.
Niniejszem donoszę uniżenie, że z dniem dzisiejszym przeniós-
łem moja (2734)

fabrykę tabaki do zażywania i handel cygar
hurtowy z Gniezna do Poznania,
na Wielkie Garbary Nr. 33.

Przez powiększenie mego składu mogę wszystkim wymaganiom
zupełnie zadość uczynić, dla czego do wszystkich moich szanownych
odbiorców zanoszę uniżoną prośbę, aby mi okazującą dotąd życzli-
wość i w nowym mem kole działaniu zachować chcieli.
Poznań, w maju 1875. Z poważaniem

Józef Rosenberg,
Poznań. W. Garbary 33.

Medal Towarzystwa nauk przemysłowych w Paryżu.
PREZ ZE SIWIZNĄ!
MÉLANOGÈNE
WYBORNĄ FARBĄ DO WŁOSÓW
P. DICQUEMARE CHEMIKA W PARYŻU I ROUEN.
W jednej chwili zmienia siwe włosy na głowie i na brodzie na kolor naturalny
bez niebezpieczeństwa dla ciała. Farba ta bezwzględnie jest skuteczniejszą od wszel-
kich preparatów tego rodzaju dotąd używanych.
Skład w Poznaniu w aptece Dra Mankiewicza, w magazynie perfumeryj p. Barcikow-
skiego, w zakładach fryzjersko-perukarskich i perfumeryjnych p. p. J. Razera, L. Gel-
hena, Linnemana i u wszystkich głównych fryzjerów i perfumistów.

Brandenburgskie
Tow. zabezpieczeń szkła zwierc.
poleca się do **zabezpieczeń szkła** tak zwierc. (szyb, okien wysta-
wnych) jakoli dubeltowego (reńskiego), i surowego od uszkodzeń, wyni-
kłych przez transport, gradobicie i tym podobne wypadki. Premie obliczają
się jak najtaniej. Formularzy do wniosków, jakoli każdego żądanego obja-
śnienia udziela (2761)

J. MONDRÉ,
Główny Agent w Poznaniu (Chwaliszewo 39).
Agentów na większe miasta W. Księstwa Poznańskiego poszukuje Ge-
neralna Agentura **A. Stephan & Co.** w Bydgoszczy.

Pokostowane węborki
do ognia
[wyrabiane dokładnie wedle przepisu (2741)

sikawki, węże
jako to

surowe i gumowe węże konopne
i

gumowe szpiralne czyli węże ssące
poleca jak najtaniej fabryka towarów gumowych
Jerzego Siegert.

Wrocław, Blücherplatz.

Gloecknera plasterki ciągnący i gojący* pole-
cam każdemu domowi: Służąca moja uleczyła w przeciągu tygodnia
bardzo chorą rękę; miałam długo chorą, za niewyleczoną uznana
piers, następnego dnia miała być wyrznięta, plasterki wyleczyły mnie
w 2 tygodniach zupełnie. Oby w danych razach akuszerki polecały
plasterki. Dziecko moje 3 lata mające sparzyło się gorącym mle-
kiem, plasterki uśmierzyły natychmiast ból, nie pozostawiając ni ba-
boli ni plam. Potwierdzam to zgodnie z prawdą, by ludziom służyć.
Marya Franke, Lipsk, Weststrasse. (264)

*) Prawdziwe w stępel: **M. RINGELHARDT**
na pudełku
pudełko po 50 i 30 fenigów z Czerwonej apteki (A. Pfuhl) w Po-
znaniu, Czerwonej apteki w Wystruci, Kränzelmarkt-Apotheke w
Wrocławiu i t. d.; fabryka w Gohlis pod Lipskiem.
NB. Bez powyższego stępla plasterki nie jest prawdziwy.

Oferta wapna.

Niniejszem pozwalamy sobie polecić szanownej Publiczności wapno
nasze, które, jak się okazało, z powodu swej znakomitej czystości
i białości równie stosowne jest jako **wapno budowlane** szcze-
gólniej do **trąkowania** jako też z powodu znakomitej
swej twardości jako **wapno nawozowe do celów melio-**
racyjnych. (2722)

Gogolin. Schwarzer & Co.

Wilhelmska ulica Nr. 24 na I
piętrze znajdują się obecnie najnowsze
modele dla gotowych (2737)

kostiumów damskich
w najmodniejszym wykonaniu, od ele-
ganckich do najwykleszych urządzeń.
Tak samo modele **paletotów aksa-**
mitnych i kostiumów rannych
Joanna Słomowska.

Magazyn
sprzętów domow.
i kuchennych,
Michaelisa Basch.
narożnik Rynku i Wodnej ulicy
(2758) poleca

szafy do lodu
meble ogrodowe, z
lanego i kutego żel.
aparata do gotow.
za pomocą petro-
leum
najlepszej konstrukcji,
żelazne łóżka
z matercami lub bez materacy,
komplet. wyprawy
w najobfitszym wyborze po
zniżonych lecz
stałych cenach.

Ludwika Gehlen'a
regenerator włosów
przywraca siwym i białym włosom pier-
wotny ich kolor bez farbowania.
Cena 1 tal. 15 sgr. (1879)

Ludwik Gehlen,
fryzjer i konserwator włosów.
Berlińska ulica Nr. 11 Poznań.

Rynek Nr. 70, narożnik Nowej ul.
Emil Loewisohn
poleca swój wielki skład materji na suknie,
płótna szarytuno, kitajki perkalków, pik itd.
jako też szlupów, mankietek i kołnierzyków
po jak najtańszych cenach. (2646)

Rynek Nr. 70, narożnik Nowej ul.
Prace miernicze i
niwelatorskie
każdego rodzaju t. j. rozmiary i podziały pól
etc., parcelacje gospodarstw, regulacje gra-
nic, niwelacje linii i obszarów, drenowania,
nawodnienia, odpowiednie plany i mapy, itd.
wykonuje sumiennie i starannie, oraz poleca
się W-nym Panom **Deputowanym**
Nowego Ziemstwa Kredytowego
jako techniki do takich landzających itp.

Józef Krenz, (873)
królewski miernik i inżynier cywilny.
Poznań, Wodna ul. 2. pierwsze piętro

Naturalne wody
mineralne
najświeższego nalewu
i sole kąpielne
u **dr. MANKIEWICZA.**
Wilhelmska ul. 22. (2604)

Fabryka
korków
Ottóna Goerlt
Zamkowa ul. Nr. 2.
Fabryka i skład wszy-
skich gatunków **kor-**
ków do wina, piwa,
lekarstw i mikstur ja-
ko też szpuntów kor-
kowych. (2717)

Maszyny niestanane do wyrabiania
napoi gazowych wszelkiego gatunku. Wo-
dy sodowej, limonady, win musujących, soda-
water, nasyconia gazem piwa i cydru.
Dyplom honorowy, medal złoty i wiel-
ki medal srebrny na wystawie w Lyonie i w
Moskwie 1872, Medal postępu (równie ważny
wielkiemu medalowi złotemu) na wystawie
wiedeńskiej.

Mieszanki traw
na (2625)

trawniki
łaki
i pastwiska
poleca
A. Bakowski
Wrocławska ulica 31.

Wątantuchy
10 ff. ważące po 1 tal. 15 sgr., lniane
od 22 sgr. począwszy, **skrzyn-**
ki do wełny itd. poleca
S. Kantorowicz
[Rynek 68. (2645)]

Mieszanki traw
na (2625)

trawniki
łaki
i pastwiska
poleca
A. Bakowski
Wrocławska ulica 31.

Wątantuchy
10 ff. ważące po 1 tal. 15 sgr., lniane
od 22 sgr. począwszy, **skrzyn-**
ki do wełny itd. poleca
S. Kantorowicz
[Rynek 68. (2645)]

Mieszanki traw
na (2625)

trawniki
łaki
i pastwiska
poleca
A. Bakowski
Wrocławska ulica 31.

Wątantuchy
10 ff. ważące po 1 tal. 15 sgr., lniane
od 22 sgr. począwszy, **skrzyn-**
ki do wełny itd. poleca
S. Kantorowicz
[Rynek 68. (2645)]

Mieszanki traw
na (2625)

trawniki
łaki
i pastwiska
poleca
A. Bakowski
Wrocławska ulica 31.

Wątantuchy
10 ff. ważące po 1 tal. 15 sgr., lniane
od 22 sgr. począwszy, **skrzyn-**
ki do wełny itd. poleca
S. Kantorowicz
[Rynek 68. (2645)]

Gotowe paletoty i ubiory od 10 tal.
czapki i bieliznę poleca (2102)

J. Urbankiewicz
Wilhelmska ul. 4. I piętro.
Lugduńskie materje jedwabne!
en gros et en détail.
Odkąd znakomita jakość i trwałość moich
lugduńskich materji jedwabnych i aksamitnych
od lat wielu sprawdzono, znajdują takowe
zasłużone uznanie w całym Niemczech.
Od 1 stycznia 1875 **powiększyłem**
znacznie skład mój i jest takowy obecnie
jak **najkompletniej asortowany**
we wszystkich kolorach i gatunkach.
Ceny są tak niskie, że żadna konkurencja
równie korzystnych ofert przy równie dobrym
towarze podawać nie może. [1062]
Pasiaty taftowy jedwab mtr. à M. 2 10 fn.
Czarny " " " " 2 25 fn.
Kolorowy " " " " 3 - fn.
" " " " 4 - fn.
" " " " 4 50 fn.
Czarny " " " " 4 50 fn.
aksamit jedwb. do obzyc. " " 4 50 fn.
szer. aksam. jed. na płasz. " " 13 50 fn.
Czarny i kolorowy taft, satyny, repasy, mo-
rowe i aksamitne wstążki są zawsze w bogatym
wyborze na składzie. Wzory na całe
Niemcy franco. —
Zakład tkacki jedwabiu Wilhelma
Lingenbrinka w Vierzem p. Crefeld.
Listy w francuskim lub niemieckim języku.

Wody mineralne
tegorocznego nalewu wprost z źró-
deł poleca (2755)
R. BARCIKOWSKI
w Bazarze.

Wody mineralne
tegorocznego nalewu wprost z źró-
deł poleca (2755)
R. BARCIKOWSKI
w Bazarze.

Wody mineralne
tegorocznego nalewu wprost z źró-
deł poleca (2755)
R. BARCIKOWSKI
w Bazarze.

Wody mineralne
tegorocznego nalewu wprost z źró-
deł poleca (2755)
R. BARCIKOWSKI
w Bazarze.

Wody mineralne
tegorocznego nalewu wprost z źró-
deł poleca (2755)
R. BARCIKOWSKI
w Bazarze.

Wody mineralne
tegorocznego nalewu wprost z źró-
deł poleca (2755)
R. BARCIKOWSKI
w Bazarze.

Wody mineralne
tegorocznego nalewu wprost z źró-
deł poleca (2755)
R. BARCIKOWSKI
w Bazarze.

Wody mineralne
tegorocznego nalewu wprost z źró-
deł poleca (2755)
R. BARCIKOWSKI
w Bazarze.

Wody mineralne
tegorocznego nalewu wprost z źró-
deł poleca (2755)
R. BARCIKOWSKI
w Bazarze.

Wody mineralne
tegorocznego nalewu wprost z źró-
deł poleca (2755)
R. BARCIKOWSKI
w Bazarze.

Wody mineralne
tegorocznego nalewu wprost z źró-
deł poleca (2755)
R. BARCIKOWSKI
w Bazarze.

Wody mineralne
tegorocznego nalewu wprost z źró-
deł poleca (2755)
R. BARCIKOWSKI
w Bazarze.

Wody mineralne
tegorocznego nalewu wprost z źró-
deł poleca (2755)
R. BARCIKOWSKI
w Bazarze.

Wody mineralne
tegorocznego nalewu wprost z źró-
deł poleca (2755)
R. BARCIKOWSKI
w Bazarze.

Wody mineralne
tegorocznego nalewu wprost z źró-
deł poleca (2755)
R. BARCIKOWSKI
w Bazarze.

Wody mineralne
tegorocznego nalewu wprost z źró-
deł poleca (2755)
R. BARCIKOWSKI
w Bazarze.

Wody mineralne
tegorocznego nalewu wprost z źró-
deł poleca (2755)
R. BARCIKOWSKI
w Bazarze.

Wody mineralne
tegorocznego nalewu wprost z źró-
deł poleca (2755)
R. BARCIKOWSKI
w Bazarze.

Wody mineralne
tegorocznego nalewu wprost z źró-
deł poleca (2755)
R. BARCIKOWSKI
w Bazarze.

Wody mineralne
tegorocznego nalewu wprost z źró-
deł poleca (2755)
R. BARCIKOWSKI
w Bazarze.

Wody mineralne
tegorocznego nalewu wprost z źró-
deł poleca (2755)
R. BARCIKOWSKI
w Bazarze.

Wody mineralne
tegorocznego nalewu wprost z źró-
deł poleca (2755)
R. BARCIKOWSKI
w Bazarze.

Wody mineralne
tegorocznego nalewu wprost z źró-
deł poleca (2755)
R. BARCIKOWSKI
w Bazarze.

Wody mineralne
tegorocznego nalewu wprost z źró-
deł poleca (2755)
R. BARCIKOWSKI
w Bazarze.

Wody mineralne
tegorocznego nalewu wprost z źró-
deł poleca (2755)
R. BARCIKOWSKI
w Bazarze.

Wody mineralne
tegorocznego nalewu wprost z źró-
deł poleca (2755)
R. BARCIKOWSKI
w Bazarze.

Wody mineralne
świeże tegoroczne: karlsbadzka,
Mühl i Schloss, Marienbadzka,
Eger Franz i Salz, Ems Kraen-
chen i Kessel, Hunyadi, Kissingen,
Rakoczy, Lippspring, Pyrmont,
Salzbrunn, Schwalbach, Wildungen,
Vichy itd. poleca (2740)
J. JAGIELSKI
w Rynku Nr. 41.

Wody mineralne
świeże tegoroczne: karlsbadzka,
Mühl i Schloss, Marienbadzka,
Eger Franz i Salz, Ems Kraen-
chen i Kessel, Hunyadi, Kissingen,
Rakoczy, Lippspring, Pyrmont,
Salzbrunn, Schwalbach, Wildungen,
Vichy itd. poleca (2740)
J. JAGIELSKI
w Rynku Nr. 41.

Wody mineralne
świeże tegoroczne: karlsbadzka,
Mühl i Schloss, Marienbadzka,
Eger Franz i Salz, Ems Kraen-
chen i Kessel, Hunyadi, Kissingen,
Rakoczy, Lippspring, Pyrmont,
Salzbrunn, Schwalbach, Wildungen,
Vichy itd. poleca (2740)
J. JAGIELSKI
w Rynku Nr. 41.

Wody mineralne
świeże tegoroczne: karlsbadzka,
Mühl i Schloss, Marienbadzka,
Eger Franz i Salz, Ems Kraen-
chen i Kessel, Hunyadi, Kissingen,
Rakoczy, Lippspring, Pyrmont,
Salzbrunn, Schwalbach, Wildungen,
Vichy itd. poleca (2740)
J. JAGIELSKI
w Rynku Nr. 41.

Wody mineralne
świeże tegoroczne: karlsbadzka,
Mühl i Schloss, Marienbadzka,
Eger Franz i Salz, Ems Kraen-
chen i Kessel, Hunyadi, Kissingen,
Rakoczy, Lippspring, Pyrmont,
Salzbrunn, Schwalbach, Wildungen,
Vichy itd. poleca (2740)
J. JAGIELSKI
w Rynku Nr. 41.

Wody mineralne
świeże tegoroczne: karlsbadzka,
Mühl i Schloss, Marienbadzka,
Eger Franz i Salz, Ems Kraen-
chen i Kessel, Hunyadi, Kissingen,
Rakoczy, Lippspring, Pyrmont,
Salzbrunn, Schwalbach, Wildungen,
Vichy itd. poleca (2740)
J. JAGIELSKI
w Rynku Nr. 41.

Wody mineralne
świeże tegoroczne: karlsbadzka,
Mühl i Schloss, Marienbadzka,
Eger Franz i Salz, Ems Kraen-
chen i Kessel, Hunyadi, Kissingen,
Rakoczy, Lippspring, Pyrmont,
Salzbrunn, Schwalbach, Wildungen,
Vichy itd. poleca (2740)
J. JAGIELSKI
w Rynku Nr. 41.

Wody mineralne
świeże tegoroczne: karlsbadzka,
Mühl i Schloss, Marienbadzka,
Eger Franz i Salz, Ems Kraen-
chen i Kessel, Hunyadi, Kissingen,
Rakoczy, Lippspring, Pyrmont,
Salzbrunn, Schwalbach, Wildungen,
Vichy itd. poleca (2740)
J. JAGIELSKI
w Rynku Nr. 41.

Wody mineralne
świeże tegoroczne: karlsbadzka,
Mühl i Schloss, Marienbadzka,
Eger Franz i Salz, Ems Kraen-
chen i Kessel, Hunyadi, Kissingen,
Rakoczy, Lippspring, Pyrmont,
Salzbrunn, Schwalbach, Wildungen,
Vichy itd. poleca (2740)
J. JAGIELSKI
w Rynku Nr. 41.

Wody mineralne
świeże tegoroczne: karlsbadzka,
Mühl i Schloss, Marienbadzka,
Eger Franz i Salz, Ems Kraen-
chen i Kessel, Hunyadi, Kissingen,
Rakoczy, Lippspring, Pyrmont,
Salzbrunn, Schwalbach, Wildungen,
Vichy itd. poleca (2740)
J. JAGIELSKI
w Rynku Nr. 41.

Wody mineralne
świeże tegoroczne: karlsbadzka,
Mühl i Schloss, Marienbadzka,
Eger Franz i Salz, Ems Kraen-
chen i Kessel, Hunyadi, Kissingen,
Rakoczy, Lippspring, Pyrmont,
Salzbrunn, Schwalbach, Wildungen,
Vichy itd. poleca (2740)
J. JAGIELSKI
w Rynku Nr. 41.

Wody mineralne
świeże tegoroczne: karlsbadzka,
Mühl i Schloss, Marienbadzka,
Eger Franz i Salz, Ems Kraen-
chen i Kessel, Hunyadi, Kissingen,
Rakoczy, Lippspring, Pyrmont,
Salzbrunn, Schwalbach, Wildungen,
Vichy itd. poleca (2740)
J. JAGIELSKI
w Rynku Nr. 41.

Wody mineralne
świeże tegoroczne: karlsbadzka,
Mühl i Schloss, Marienbadzka,
Eger Franz i Salz, Ems Kraen-
chen i Kessel, Hunyadi, Kissingen,
Rakoczy, Lippspring, Pyrmont,
Salzbrunn, Schwalbach, Wildungen,
Vichy itd. poleca (2740)
J. JAGIELSKI
w Rynku Nr. 41.

Wody mineralne
świeże tegoroczne: karlsbadzka,
Mühl i Schloss, Marienbadzka,
Eger Franz i Salz, Ems Kraen-
chen i Kessel, Hunyadi, Kissingen,
Rakoczy, Lippspring, Pyrmont,
Salzbrunn, Schwalbach, Wildungen,
Vichy itd. poleca (2740)
J. JAGIELSKI
w Rynku Nr. 41.

Wody mineralne
świeże tegoroczne: karlsbadzka,
Mühl i Schloss, Marienbadzka,
Eger Franz i Salz, Ems Kraen-
chen i Kessel, Hunyadi, Kissingen,
Rakoczy, Lippspring, Pyrmont,
Salzbrunn, Schwalbach, Wildungen,
Vichy itd. poleca (2740)
J. JAGIELSKI
w Rynku Nr. 41.

Wody mineralne
świeże tegoroczne: karlsbadzka,
Mühl i Schloss, Marienbadzka,
Eger Franz i Salz, Ems Kraen-
chen i Kessel, Hunyadi, Kissingen,
Rakoczy, Lippspring, Pyrmont,
Salzbrunn, Schwalbach, Wildungen,
Vichy itd. poleca (2740)
J. JAGIELSKI
w Rynku Nr. 41.

Wody mineralne
świeże tegoroczne: karlsbadzka,
Mühl i Schloss, Marienbadzka,
Eger Franz i Salz, Ems Kraen-
chen i Kessel, Hunyadi, Kissingen,
Rakoczy, Lippspring, Pyrmont,
Salzbrunn, Schwalbach, Wildungen,
Vichy itd. poleca (2740)
J. JAGIELSKI
w Rynku Nr. 41.

Wody mineralne
świeże tegoroczne: karlsbadzka,
Mühl i Schloss, Marienbadzka,
Eger Franz i Salz, Ems Kraen-
chen i Kessel, Hunyadi, Kissingen,
Rakoczy, Lippspring, Pyrmont,
Salzbrunn, Schwalbach, Wildungen,
Vichy itd. poleca (2740)
J. JAGIELSKI
w Rynku Nr. 41.

Wody mineralne
świeże tegoroczne: karlsbadzka,
Mühl i Schloss, Marienbadzka,
Eger Franz i Salz, Ems Kraen-
chen i Kessel, Hunyadi, Kissingen,
Rakoczy, Lippspring, Pyrmont,
Salzbrunn, Schwalbach, Wildungen,
Vichy itd. poleca (2740)
J. JAGIELSKI
w Rynku Nr. 41.

Wody mineralne
świeże tegoroczne: karlsbadzka,
Mühl i Schloss, Marienbadzka,
Eger Franz i Salz, Ems Kraen-
chen i Kessel, Hunyadi, Kissingen,
Rakoczy, Lippspring, Pyrmont,
Salzbrunn, Schwalbach, Wildungen,
Vichy itd. poleca (2740)
J. JAGIELSKI
w Rynku Nr. 41.

Wody mineralne
świeże tegoroczne: karlsbadzka,
Mühl i Schloss, Marienbadzka,
Eger Franz i Salz, Ems Kraen-
chen i Kessel, Hunyadi, Kissingen,
Rakoczy, Lippspring, Pyrmont,
Salzbrunn, Schwalbach, Wildungen,
Vichy itd. poleca (2740)
J. JAGIELSKI
w Rynku Nr. 41.

Wody mineralne
świeże tegoroczne: karlsbadzka,
Mühl i Schloss, Marienbadzka,
Eger Franz i Salz, Ems Kraen-
chen i Kessel, Hunyadi, Kissingen,
Rakoczy, Lippspring, Pyrmont,
Salzbrunn, Schwalbach, Wildungen,
Vichy itd. poleca (2740)
J. JAGIELSKI
w Rynku Nr. 41.

Wody mineralne
świeże tegoroczne: karlsbadzka,
Mühl i Schloss, Marienbadzka,
Eger Franz i Salz, Ems Kraen-
chen i Kessel, Hunyadi, Kissingen,
Rakoczy, Lippspring, Pyrmont,
Salzbrunn, Schwalbach, Wildungen,
Vichy itd. poleca (2740)
J. JAGIELSKI
w Rynku Nr. 41.

Wody mineralne
świeże tegoroczne: karlsbadzka,
Mühl i Schloss, Marienbadzka,
Eger Franz i Salz, Ems Kraen-
chen i Kessel, Hunyadi, Kissingen,
Rakoczy, Lippspring, Pyrmont,
Salzbrunn, Schwalbach, Wildungen,
Vichy itd. poleca (2740)
J. JAGIELSKI
w Rynku Nr. 41.

Wody mineralne
świeże tegoroczne: karlsbadzka,
Mühl i Schloss, Marienbadzka,
Eger Franz i Salz, Ems Kraen-
chen i Kessel, Hunyadi, Kissingen,
Rakoczy, Lippspring, Pyrmont,
Salzbrunn, Schwalbach, Wildungen,
Vichy itd. poleca (2740)
J. JAGIELSKI
w Rynku Nr. 41.

Wody mineralne
świeże tegoroczne: karlsbadzka,
Mühl i Schloss, Marienbadzka,
Eger Franz i Salz, Ems Kraen-
chen i Kessel, Hunyadi, Kissingen,
Rakoczy, Lippspring, Pyrmont,
Salzbrunn, Schwalbach, Wildungen,
Vichy itd. poleca (2740)
J. JAGIELSKI
w Rynku Nr. 41.

Wody mineralne
świeże tegoroczne: karlsbadzka,
Mühl i Schloss, Marienbadzka,
Eger Franz i Salz, Ems Kraen-
chen i Kessel, Hunyadi, Kissingen,
Rakoczy, Lippspring, Pyrmont,
Salzbrunn, Schwalbach, Wildungen,
Vichy itd. poleca (2740)
J. JAGIELSKI
w Rynku Nr. 41.

Panna która zna krawiec-
stwo i na maszynie
szycie i na maszynie
szycie oferty L. S. Rakowo p. L.
Panny do szycia i do wyuczenia
czyny przyjmują
B. Rutkowska Długa ulica
Gospodyn z dobrego
odartwie poszukuje miejsca zarob-
ku bliższa wiad. u stróżarki
Miśkiewicz Butelska ul. 19.

NAUCZYCIEL
z patentem, posiadający je-
ski, francuski, niemiecki,
kuje miejsca. Adres W. D. N.
w Ekspedycji.

Polak i katolik<